

Núm.

416

Cooperació catalana

Gener 2018

Any 38è

PVP 3,00 €

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

GIMNÀS SANT PAU,
treballant per fer del barri
una comunitat de cooperació
i solidaritat

Pàg. 10

Javier Pacheco,
classe, i economia
social i solidària.

Pàg. 13

Mercat social,
un tast dels resultats
de Pam a Pam.

Pàg. 20

Illegal Times,
sàtira contra la repressió
de l'Estat espanyol.

Pàg. 27

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

Assessorament i gestió integral especialitzada en
**COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES**

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Scll
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

www.cronda.coop

**1 de cada 4 catalans i catalanes de més
de 16 anys treballa, compra o participa
en una cooperativa**

**Al Col·lectiu Ronda apostem perquè
el centre de l'economia siguem les persones**

Al servei de les cooperatives i l'economia social

Assessorament, gestió i suport a l'administració d'empreses cooperatives,
fundacions i organitzacions sense ànim de lucre en l'àmbit laboral, comptable,
fiscal, econòmic i de consultoria especialitzada

ASSESSORAMENT JURÍDIC COMPROMÈS

 Col·lectiu Ronda

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Carla Liébana, M. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco, Ricard Pedreira, Esteve Puigferrat, Francesc Reverté i Olga Ruiz.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Gimnàs Sant Pau.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL.

Dipòsit legal B-22.823/80

ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Eudald Grieria Llonch.

05

EDITORIAL

La història és el futur.

06

NOTICIARI. Agnès Giner.

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Gimnàs Sant Pau.

Pep Valenzuela.

13

L'ENTREVISTA

Javier Pacheco.

Montse Pallarés.

16

LEGISLACIÓ COOPERATIVA

Les anomenades cooperatives de facturació.

Sílvia Moncayo.

20

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

L'informe de l'estat del mercat social català; un tast dels resultats de Pam a Pam.

Equip de Pam a Pam.

23

RESSENYA

Crítica d'una plaga mundial.

Josep Busquets.

24

OPINIÓ

No hi ha sobirania política sense sobirania econòmica.

Jordi Garcia.

26

SALUT COOPERATIVA

Hipertiroidisme.

Un símptoma relacional.

Anna Delatte.

27

PREMSA GROGA

Illegal Times

Marta Bosch.

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Eudald Grieria Llonch

(Sabadell, 1982), Membre de l'Ateneu Cooperatiu del Vallès i del Teler Cooperatiu

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

El seu potencial transformador. La idiosincràsia cooperativa, quan no es desvirtua (falses cooperatives, manca de democràcia interna, assimilació al model mercantil...) és una gimnàstica pel canvi social, una eina de transició cap a una nova societat. Per la seva confrontació material al model capitalista, però especialment per l'experiència humana que representa. Una idiosincràsia que l'ha fet permeable a moltes altres demandes i propostes socials (feminisme, ecologisme...) que el doten, en el marc de l'economia social i solidària, de la capacitat crítica i transformadora originària al nostre país.

Què no et convenç del cooperativisme?

Trobo a faltar debat al voltant del fet que vulgui ser a tots els espais de mercat, fins i tot aquells que fa anys les lluites obreres, prèvia autoorganització mutualista, van aconseguir universalitzar forçant-ne l'assumpció per part del sistema públic. L'economia pública requereix una transformació radical que passa, entre d'altres, per assumir pràctiques i valors del cooperativisme. En aquest sentit, l'economia social i solidària n'ha de ser còmplice de l'economia

pública i pot/ha d'empènyer a aquesta transformació. Crec que és un debat important que ens empenyi a qüestionar-nos i experimentar entorn del futur model econòmic i social que estem construint.

Consideres els ateneus cooperatius una bona eina per a la promoció cooperativa? Com en preveus el futur a mitjà termini?

Sí. Amb molts peròs, al meu entendre, poden ajudar a configurar allò que s'ha anomenat «ecosistemes cooperatius». Perquè empenyen per una necessària participació directa del teixit cooperatiu del territori i (malgrat els riscos) pot ajudar-lo a vertebrar-se, visibilitzar-se i esdevenir interlocutor. I en la majoria de casos els ateneus cooperatius representen un impuls en la visibilització, reconeixement i presència de l'ESS en espais on anteriorment en tenien molt poca o nul·la. Caldrà veure si la nova convocatòria s'adapta millor als tempos i necessitats per impulsar projectes amb fort impacte social i econòmic al territori.

El seu futur serà desigual, però, en qualsevol cas, situa l'economia social i solidària en un punt de partida més òptim pel seu coneixement, reconeixement i creixement.

La història és el futur

La col·locació de la placa commemorativa en l'edifici on va viure i morir el cooperativista Josep Roca Galès, a la vila de Gràcia, és una primera fita de moltes altres que esperem que es materialitzi aquest 2018. Volem que aquest sigui l'any centrat en la memòria històrica cooperativa, visualitzar l'aportació del món cooperatiu al nostre país.

Aquestes fites es concreten en primer lloc en iniciar i consolidar els Emprius del cooperativisme, l'espai de debat i reflexió comuns, a mode de mosaic, de temes d'actualitat entorn del cooperativisme, l'economia social i solidària, la memòria històrica i la perspectiva. Un espai d'exposició i debat de qualitat, en petit format i amable, que neix de la necessitat de crear un espai de reflexió i debat més enllà del dia a dia de les entitats.

Una altra fita és afermar les beques de recerca històrica per a l'estudi dels fons documentals del cooperativisme català que conserva el centre de Documentació Cooperativa de la Fundació Roca Galès. En aquests moments romanen en estudi els fons de la Unió Cooperatista Barcelonesa i de Productos Coop.

La tercera fita en memòria històrica cooperativa és la plasmació de la trajectòria cooperatista en l'exposició «Catalunya, terra de cooperatives» que es realitzarà a finals d'any al Museu d'Història de Catalunya.

Aquest 2018 també veurà la llum el volum 30 de la col·lecció «Cooperativistes Catalans», de biografies de persones cooperativistes —conegudes però poc estudiades o bé desconegudes, engolides per la indiferència o l'oblit—, que posa en valor la vida i l'obra de les persones que van forjar cooperatives, que van incidir en la seva creació, en definitiva que van impulsar i desenvolupar el cooperativisme a Catalunya, durant el segle XIX i XX.

I finalment, donarem continuïtat a la visibilització incloent al nomenclàtor de la ciutat de Barcelona noms de persones cooperativistes com els d'Elisa Garcia, Micaela Chalmeta, Albert Pérez Baró i Josep Roca Galès, projecte pel qual seguim recollint suports al nostre web www.rocagales.cat

PER NADAL I DURANT TOT L'ANY, TRIA AMB CONSCIÈNCIA!

Del 22 de desembre al 4 de gener torna la Fira de Consum Responsable i d'Economia Social i Solidària a plaça de Catalunya de Barcelona, en la seva tercera edició.

Durant dues setmanes, els visitants a la Fira podran comprovar com és possible consumir de manera sostenible gràcies als productes i serveis d'iniciatives que fan activitat econòmica i sociocomunitària durant tot l'any i a tots els districtes de la ciutat. També, gaudiran i aprendran sobre consum responsable i solidari amb les activitats programades al nou Espai Consciència.

Organitzada pel Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum de l'Ajuntament de Barcelona, a la Fira participen entorn de 60 projectes, entitats i empreses que fan i volen fer economia i transformació social, proposant un canvi del model socioeconòmic. Es tracta de projectes que impulsen l'economia de proximitat, arrelada als barris i districtes de la ciutat i el país, que no es deslocalitza, que s'orienta a satisfer necessitats, aspiracions i, fins i tot, desitjos de les persones i els territoris.

Àmplia oferta de consum responsable amb una quarantena d'estands que abasten bona part dels àmbits de l'economia social i solidària: alimentació; roba; cultura i coneixement; restauració; formació; comunicació i informació crítica; oci, lleure i turisme responsable; finances i assegurances ètiques i cooperatives; salut i cures; energia i telefonia responsable, i altres serveis com els que ofereixen fundacions i empreses d'inserció sociolaboral.

La gran novetat de l'edició d'enguany serà l'Espai Consciència, l'emplaçament on es duran a terme el munt d'activitats programades fins al 31 de desembre: concerts, desfilades de moda, espectacles infantils, espais de degustació, presentació de llibres, tallers de reciclatge i d'artesania, espectacles de màgia i un ampli ventall d'activitats d'educació en el consum responsable per a tots els públics.

La Fira romandrà tancada els dies 25 i 26 de desembre i l'1 de gener.

NOVES POLÍTIQUES PÚBLIQUES D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Han recollit les administracions les demandes de l'ESS per a una altra política pública? D'on neixen els ateneus cooperatius? Podem parlar de concertació pública – cooperativa – comunitària? Quines tensions genera la relació entre municipis i xarxes locals d'economia solidària?

Aquestes són algunes de les preguntes que va abordar la sessió oberta del Postgrau d'Economia Social i Solidària de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) el passat 4 de desembre a la Llibertat Santsenca de Barcelona, amb el títol: *Noves polítiques públiques d'ESS: una oportunitat per a la intercooperació i el canvi de model?*

El debat va comptar amb la participació de Josep Vidal, director general d'Economia Social i Cooperatives de la Generalitat de Catalunya; Jordi Via, cooperativista i excomissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona; Perfecto Alonso, president de la Federació de Cooperatives de Catalunya, i Andrea Lissidini de la XES-Mataró.

EL COOPERATIVISTA JOSEP ROCA I GALES JA TÉ UNA PLACA A GRÀCIA

La placa commemorativa es va ubicar el passat 13 de desembre a la façana de l'edifici on va viure i morir el cooperativista, al carrer Torrijos, 20, de la vila de Gràcia.

El Comissionat de Programes de Memòria, Ricard Vinyes, i el president de la Fundació Roca Galès, Xavier Palos, van presidir l'acte de col·locació de la placa en memòria del cooperativista Josep Roca i Galès, amb motiu del 125è aniversari de la seva mort. A l'acte també hi van assistir el comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum de l'Ajuntament de Barcelona, Àlvaro Porro; el director General d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa, Josep Vidal, i la consellera del Districte de Gràcia, Àngels Tomàs, entre altres amigues i amics cooperativistes.

La placa conté el text següent: «A Josep Roca Galès (1828-1891), que va viure i morir en aquest edifici. Fou cooperativista, dirigent obrer, teixidor i republicà. Des de 1866 encapçalà a Barcelona un obrerisme societatari i cooperativista. Fou treballador de la fàbrica de filats Vilaregut, de Gràcia».

La instal·lació de la placa és una reivindicació de la Fundació Roca Galès i significa una primera fita de l'eix de treball de recuperació de la memòria històrica del cooperativisme, que continua amb la inclusió de noms de persones cooperativistes en el nomenclàtor de la ciutat de Barcelona. Podeu donar suport a aquesta iniciativa a través del formulari que trobareu a: www.rocagales.cat.

Josep Roca i Galès (Barcelona, 1828–Gràcia, 1891) va introduir i divulgar les idees cooperativistes en el periòdic *La Asociación* (1866). L'associació que representava, la Propagandora del Trabajo, va ser la primera cooperativa catalana. Va pertànyer al Partit Democràtic i després al Partit Republicà Federal. Va ser escollit diputat provincial per Barcelona l'any 1872. Des de la Diputació de Barcelona va destacar en la defensa dels interessos obrers. Teixidor d'ofici, va tenir una sòlida formació tècnica i econòmica. És autor del llibre *Un obrero en Fairmount Park*, en què descriu l'Exposició Internacional de Filadèlfia. Va ser un defensor del proteccionisme català, fet que li va permetre exercir un paper de pont entre els sectors obrers i burgesos, mitjançant l'entitat Centre Industrial de Catalunya. Va ser definit com un obrer honorat, un economista pràctic i una autoritat moral dins del moviment obrer català.

FELICITEM SOM ENERGIA SCCL

La cooperativa de producció i comercialització d'electricitat verda, Som Energia Sccl està de celebració: han superat els 60.000 contractes de llum –entre les 40.400 persones sòcies– i aquest passat 11 de desembre va celebrar el seu setè aniversari. Felicitem la cooperativa Som Energia per les seves fites en el camí cap a un model energètic 100% renovable al qual arriben gràcies a totes les persones que fem confiança en la cooperativa.

LES ECONOMIES TRANSFORMADORES DE BARCELONA

El passat 4 de desembre es va presentar a l'Espai Contrabandos de Barcelona el llibre *Economies transformadores de Barcelona*, de Ruben Suriñach, editat per Marge Books. A l'acte va intervenir el comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Consum de l'Ajuntament de Barcelona, Álvaro Porro, i Anna Muñoz, membre de la comissió d'economies feministes de la Xarxa d'Economia Solidària.

Després de dos anys de recerca directa i com a síntesi del recorregut activista de l'autor, el llibre *Economies transformadores de Barcelona* és un repàs del ric ecosistema de propostes d'economia alternativa de la ciutat, editat per Marge Books.

Ruben Suriñach intenta generar un marc per entendre els diferents moviments i fenòmens d'economia transformadora: totes aquelles propostes de canvi socio-econòmic amb una vocació de disputa i transformació de les estructures i cultura vinculades al model econòmic dominant. Una primera idea suggeridora que serveix per establir un marc conceptual comú als diferents moviments és la idea del sistema econòmic com a cadena de sosteniment de necessitats, amb un esforç per fer visible les cares ocultes de l'economia.

També ha inclòs una anàlisi específica de tretze moviments o fenòmens: el decreixement, les economies feminis-

tes i de les cures, l'economia social, l'economia social i solidària, l'economia del bé comú, l'economia basada en els comuns (o procomuns), l'economia col·laborativa, l'emprenedoria social, el consum responsable, la innovació social, l'economia circular, la responsabilitat social corporativa i les economies comunitàries, i analitza els vincles entre els diferents moviments i els reptes associats a aquestes relacions. Finalment s'hi dibuixen algunes propostes que, lluny de ser solucions totals o un recull exhaustiu, poden ser palanques de reforç i potenciació d'aquest ecosistema d'economies transformadores.

PRESENTACIÓ DE 'LA FORJA D'UN BARRI PORTUARI. LA BARCELONETA OBRERA I COOPERATIVA'

El 16 de novembre va tenir lloc la presentació oficial del llibre i mapa *La forja solidària d'un barri portuari. La Barceloneta obrera i cooperativa* (La Ciutat Invisible, 2016) d'Emma Alari i Santi Gorostiza, a l'Auditori del Museu d'Història de Catalunya. L'acte va comptar amb la participació dels autors i una taula rodona amb Mercè Tatjer, catedrática de didàctica de les ciències socials de la Universitat de Barcelona, especialitzada en geografia i història urbana, i José Luis Oyón, catedràtic d'urbanística i ordenació del territori a la Universitat Politècnica de Catalunya i arquitecte de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona.

Obra de producció plural, aquesta recerca enclava les arrels en el decurs de la història social del barri portuari de la Barce-

loneta, especialment en les seves cooperatives. Aquest tercer volum de la col·lecció Memòria Cooperativa, després dels estudis sobre Sants i el Poblenou, ressegueix la formació del barri i la consolidació institucional antagonista del moviment proletari a través del l'exemple de les lluites socials, l'autogestió i del cooperativisme. Malgrat l'orientació històrica del treball, el relat conté nombroses ressonàncies amb el present: les lluites al port, els conflictes amb la venda ambulat, els «rebomboris» per les subsistències, la vaga de lloguers contra l'especulació immobiliària, el combat per l'edifici de la cooperativa El Segle XX o els problemes i contradiccions pel fet de ser un barri proletari, i alhora, el barri dels banys de lleure dels barcelonins.

Més info: www.laciutatinvisible.coop

2A SETMANA DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (#SESSMATARO)

Del 21 al 25 de novembre es va celebrar la 2a Setmana de l'Economia Social i Solidària de Mataró (#SESSMataró), una iniciativa amb l'objectiu de promoure els valors de l'economia social i solidària a tota la ciutat de Mataró.

Després de l'èxit d'acollida de la primera edició, en aquesta s'ha augmentat el nombre de ponències i enclavaments històrics dins del món del cooperativisme mataroní. Una edició que ha estat marcada per l'aparició d'un nou agent en l'organització d'aquest esdeveniment, la Xarxa d'Economia Social i Solidària de Mataró (XESS Mataró), que juntament amb l'Ajuntament de Mataró, la Unió de Cooperadors de Mataró, la Càtedra d'Economia Social del TecnoCampus i la Fundació Unió de Cooperadors de Mataró, han estat els organitzadors de l'edició d'enguany.

La SESS Mataró va començar el dimarts 21 amb la ponència inaugural «Reflexionant sobre les alternatives», a càrrec de l'economista crítica Miren Etxezarreta, un acte que va aplegar un centenar de persones a la Sala Polivalent de l'edifici del Cafè de Mar. Durant tota la setmana es van realitzar diversos actes per tota la ciutat: taules rodones per debatre sobre l'economia social i solidària, una obra de teatre, trobades entre cooperatives, i una fira d'entitats que va servir per donar veu a les empreses i cooperatives del territori amb valors socials i solidaris. Aquests actes van servir per sensibilitzar i apropar els valors de l'economia social i solidària a un miler de persones de Mataró.

www.cooperadorsdemataro.coop

MINERA OLESANA CELEBRA 25 ANYS DE LA TRANSFORMACIÓ EN COOPERATIVA

La Comunitat Minera Olesana (CMO) va celebrar aquest passat desembre els 25 anys des de la seva transformació en cooperativa, denominada Comunitat Minera Olesana, SCCL. L'entitat va realitzar una adaptació de l'estructura jurídica, societària i administrativa de l'entitat el 8 de desembre de 1992.

La constitució de la cooperativa es va promoure amb la plena voluntat societària de donar continuïtat a l'entitat fundada l'any 1868. El model cooperatiu garanteix la participació de tots els socis i sòcies amb igualtat de drets i obligacions, i una governança democràtica i sostenible de la gestió de l'aigua dintre del marc de l'economia social.

Amb motiu de la celebració dels 25 anys, la CMO ha creat una infografia que apropa dades històriques de la *Cooperativa de l'Aigua*, amb dades i accions que mostren l'essència del model de gestió cooperativa i l'economia social, que aquest 2018 sumarà 150 anys de la seva fundació.

@CMineraOlesana

www.cmineraolesana.cat

BICICLOT INAUGURA NOVA SEU A CAN PICÓ

L'espai esdevindrà el nou equipament de la ciutat dedicat a la mobilitat sostenible amb bicicleta i a l'economia social i solidària.

La cooperativa de treball Biciclot ja ha traslladat la seva base d'operacions a Can Picó, l'edifici històric situat al carrer de Pere IV, número 58 de Barcelona, que forma part del patrimoni industrial del Poblenou. Amb la inauguració de la nova seu de Can Picó el 26 de novembre, el futur Bicihub Barcelona –un projecte que serà un focus de dinamització de la mobilitat sostenible i l'economia social i solidària– ja és un pas més a prop de fer-se realitat.

El nou equipament és un exemple del treball conjunt entre el cooperativisme, la ciutadania i l'Ajuntament de Barcelona per tirar endavant un model alternatiu de mobilitat i d'economia.

www.biciclot.coop

Gimnàs Sant Pau, treballant per fer del barri una comunitat de cooperació i solidaritat

Empresa recuperada, el Gimnàs Social Sant Pau és avui una cooperativa de treball molt arrelada al territori i compromesa socialment. En el seu curt temps de vida, des de 2012, ha fet una gran experiència que uneix negoci, treball, projectes socials, construcció de comunitat i lluita contra l'especulació immobiliària.

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Dinar popular #salvem
el Sant Pau.

Al Raval de Barcelona, el Gimnàs Social Sant Pau, situat a la ronda del mateix nom, és «l'únic gimnàs que si pagues i no vens continues fent múscul social». Nascut com a Baños Populares, l'any 1940, l'establiment volia servir a les classes populars que vivien al barri. Els banys esdevingueren gimnàs, ara fa poc més de 26 anys. Descapitalitzat i en situació

de fallida, l'any 2012 les treballadores i treballadors esdevingueren propietaris de l'empresa, una SL, que es convertí en cooperativa de treball el passat 2016.

Amb 12 persones sòcies treballadores i 6 assalariades, el gimnàs ofereix servei de piscina, sauna i més de 20 especialitats d'esport diferents. Però allò que el fa diferent és el lloc, el barri, que fa que la clientela o socis usuaris tinguin unes necessitats específiques i alguns serveis s'han d'adaptar. I amb això, també el caràcter social de les propostes.

Explica l'Ernest Morera, responsable de comunicació i projectes socials, que el 65% de les usuàries són immigrants, entorn al 50% està en atur, i és l'únic gimnàs on es poden apuntar persones sense papers ni compte bancari. Durant el ramadà canvien l'horari, i tanquen dues hores més tard. Hi ha també vestuaris per a transsexuals, una necessitat plantejada pel mateix col·lectiu.

D'altra banda, si se t'acaba l'atur i no cobres pots continuar sense pagar, perquè «entenem que és un soci

Ernest Morera,
responsable de
comunicació i
projectes socials.

que quan tingui feina estarà sempre amb nosaltres». Hi ha uns 60 refugiats amb un conveni especial, i després acords amb els casals d'infants.

En total són unes 700 persones (300 d'elles infants) les que venen de forma gratuïta, són del barri, «això sí és decisió política, i utilitzen gratuïtament els serveis i instal·lacions». A l'estiu, per exemple, intenten que als casals del barri els nens tinguin piscina. Les persones que paguen sumen 500 socis.

«Això és el que ens fa diferents», declara l'Ernest, fill d'una treballadora de la neteja amb més de 25 anys a l'empresa, «i no és només una qüestió política, sinó de com fidelitzem els nostres usuaris en funció de les problemàtiques que tenen, aquí no hi ha bonisme, hi ha unes necessitats i si volem tenir aquests socis hem de ser empàtics amb les seves problemàtiques».

El negoci funciona, assegura el responsable de comunicació, «sempre ha estat un negoci rendible». Els problemes, subratlla en Morera, apareguren en els darrers anys, just

després que les treballadores es van fer càrrec de l'empresa, amb la pujada de l'IVA cultural i dels consums d'aigua i energia, la qual cosa els va portar a pensar en tancar, ara fa dos anys. Però l'Ajuntament, tot considerant la importància del gimnàs al barri, va comprometre suport, tenint en compte també la viabilitat del projecte.

Tenen en marxa un pla de viabilitat, amb una campanya per aconseguir 100 socis nous, per poder assolir el punt d'equilibri. Tenir obert el Sant Pau costa 250.000 euros per any. L'any passat van facturar 230.000, i van tenir un ajut de 15.000 euros, «el primer cop que una institució ens ajuda». El pla el van elaborar amb suport de Barcelona Activa i Coopdemà.

Però el temps de les institucions són diferents, lamenta l'Ernest, i va arribar el moment en què decidiren pagar sous i consums i no pagar el lloguer, per veure si en alguns mesos podíem solucionar el problema. Però l'ordre de desallotjament va arribar rapidíssima, el passat mes de gener.

En la negociació amb els propie-

taris (Samaranch-Viñas), els van oferir dos anys més de permanència a canvi de començar a construir darrere del local i traient-los la meitat de l'espai del gimnàs. A més, els exigien continuar com a SL. La resposta de l'assemblea de treballadors va ser la lluita. «La gent va prendre una decisió en clau de família i de llar, gent que portava 25 anys i no es resignava a tancar; i vam decidir que lluitaríem i vam fer una gran mobilització social, en clau de barri sempre», no només per salvar el gimnàs, sinó també per lluitar contra el procés molt greu

“

«Amb 12 socis treballadors i 6 assalariades, el gimnàs ofereix servei de piscina, sauna i més de 20 especialitats d'esport.»

“

«Vam decidir lluitar, en clau de barri sempre, per salvar el gimnàs i també contra el procés greu d'expulsió de veïns del barri.»

d'expulsió de veïnes i veïns del barri com a conseqüència de l'especulació immobiliària.

El moviment #SalvemElSantPau aconseguí que, amb la intervenció de l'Ajuntament, s'aturés el projecte de construcció, en favor d'un altre d'habitatge social; de fet, el Consistori ha comprat l'edifici darrere el gimnàs. Al temps van aconseguir 4 anys més de lloguer com a empresa cooperativa, que és el temps previst al pla de viabilitat.

Ara, de totes formes, assegura l'Ernest Morera (que entrà a l'empresa quan els treballadors decidiren mantenir-la, al 2012), l'únic escenari que es plantegen es continuar a Sant Pau: «pensem que un projecte que crea comunitat i que està tan arrelat al territori té les suficients eines com per, contra tota la lògica del mercat, poder resistir i quedar-nos».

El proper pas, de fet, es presentar una ILP per la construcció de 54 habitatges socials a sobre del gimnàs. Necessiten 15.000 signatures. La proposta és en un règim híbrid entre cooperativa d'habitatge i habitatge social, un model nou.

Faran la recollida de signatures paral·lelament amb la campanya per aconseguir les 100 persones sòcies que falten, «que no són gaires, és assumible i ens permetria en dos mesos estar en un punt d'equilibri». Preparen, alhora, una campanya de comunicació per explicar el projecte Sant Pau «però sobretot en clau d'excepcionalitat per l'expulsió de veïnes dels nostres barris, tant del Raval com de Sant Antoni».

En aquest punt, la cooperativa Gimnàs Social Sant Pau treballa amb els moviments socials, «estem lluitant per cada desnonament i atendre totes les veïnes, perquè el Sant Pau volem ser part de la solució, som un

projecte que crea comunitat, però és que a més necessitem moltíssim habitatge públic a la ciutat».

Empresa recuperada

El negoci havia funcionat molt bé, però havien descapitalitzat l'empresa amb la compra d'actius immobiliaris i altres. Al 2012 volien tancar. Però hi havia 14 treballadores, algunes fins a 28 anys, i acomiadar-les podia sortir molt car. Al final, sorgí la possibilitat que se la quedessin les treballadores, mantenint la societat limitada, perquè la llicència d'activitat hi anava vinculada. 4 treballadors i l'Ernest van segellar l'acord.

Tot i treballar de forma bastant cooperativa, no s'havien plantejat aquesta forma jurídica. «Vam arribar a la cooperativa perquè necessitàvem ajut i estàvem molt tocats», explica, «i ens vam trobar el món de la cooperativa. Després vam veure que érem molt propers, per la part social i funcionament».

Els projectes socials van iniciar als pocs mesos d'haver agafat l'empresa. «Vam entendre que tot projecte empresarial té una responsabilitat amb el territori, i teníem consciència, érem treballadors, veníem de veure les coses des d'una altra posició».

L'any passat, per primer cop, van signar un contracte amb Foment de Ciutat, pels serveis de piscina als casals d'estiu, i un crèdit amb Coop57 per 60.000 euros, «és l'única inversió», emfasitza l'Ernest, tot explicant que la cooperativa ha nascut sense deutes. Molt enxarxats als barris del Raval, Poble Sec i Sant Antoni, formen una comunitat amb totes les associacions que participen del Sant Pau, «a més la defensa del Sant Pau forma part també de la lluita contra la expulsió de veïnes».

Diverses activitats físiques del Gimnàs Social Sant Pau.
Fotos: F. G. Robles

“

«Tot projecte empresarial té una responsabilitat amb el territori, i n'èrem treballadors, veníem de veure les coses des d'una altra posició.»

Montse Pallarés
@montpallares

Javier Pacheco

Un personatge històric que voldries conèixer: Salvador Seguí

Una lectura imprescindible:
No pensis en un elefant. George Lakoff

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: Ccoocatalunya

No podries viure sense: La família i els amics

Encara tens pendent:
Un viatge a Cuba

El cooperativisme és:
Una oportunitat per canviar el sistema

Sindicat de classe i economia social i solidària, confluïr per vides més dignes

MP

“
«La mal
anomenada
economia
col·laborativa
és una
drecera del
capitalisme
per aplicar les
seves lleis.»

Javier Pacheco és secretari general de Comissions Obreres de Catalunya des de l'abril de 2017.

Aquesta entrevista va tenir lloc el juliol de 2017. Quan els fets que colpeixen el país encara no s'intuïen i és per això que tot i parlar del context polític del moment, hem preferit no plasmar aquelles paraules aquí, perquè ara han quedar desfassades.

Javier Pacheco va néixer a Barcelona el 21 de novembre de 1970. Va estudiar automoció i va treballar en diverses empreses fins que el 1991 va entrar a Nissan. A mitjans dels 90 es va afiliar a Comissions Obreres i el 1997 va ser elegit delegat sindical de l'empresa. Des de l'any 2009 era secretari general de la Federació Minero-metal·lúrgica. A finals del 2016 va presentar la seva candidatura a la secretaria de Comissions Obreres de Catalunya i en l'11è congrés del sindicat, que es va celebrar l'abril de 2017, va ser nomenat secretari general.

Arribes a la secretaria general de Comissions Obreres de Catalunya el mes d'abril de 2017. I vas succeir Joan Carles Gallego al capdavant del sindicat en el darrer congrés. Quins són els reptes d'aquesta nova etapa al front de l'organització?

Quan arribo al càrrec sobretot sento respecte, perquè no és qualsevol organització. La nostra és una organització que aplega 141.000 persones que, de manera voluntària, s'hi associen. Ocupar aquest càrrec és una responsabilitat molt gran, sobretot pel que representa: hi ha centenars de milers de treballadors que representem en els seus centres de treball mitjançant les eleccions sindicals.

I és un repte molt important pel moment que vivim de país, de sortida d'una depressió econòmica i social molt greu. Jo crec que la més greu en la història de la nostra democràcia, per la seva profundi-

tat i per la seva durada i per les seves conseqüències, de desigualtat i de desvertebració social, i perquè és un moment en el qual el món del treball està canviant d'una manera vertiginosa. És en aquest punt on el sindicat s'ha de retrobar amb la seva voluntat de seguir sent una referència de les classes treballadores. Hem de superar les nostres febleses, molt vinculades, sobretot, al moment de crisi que hem viscut, i algunes altres que havíem de corregir per la nostra política de referencialitat amb els treballadors, abans fins i tot de la crisi. El congrés ha estat sobretot un intent d'encertar en la diagnosi de l'orientació que tindran les relacions de treball en el nostre país, per tal de tenir una proposta preparada. S'hi ha generat un debat molt obert que ja venia treballant-se des de l'any 2015, amb un procés de participació que va començar aleshores i que vam anomenar assemblea sindical oberta i en què van participar més de 7.000 persones. Durant aquest temps s'ha treballant en l'estratègia del món del treball i sobretot en el paper que el sindicat ha de tenir en aquest món del treball.

El món del treball ja no és com abans. La gent treballa sola i en empreses més petites, ja no hi ha tantes empreses grans com hi havia abans.

Aquest és un dels reptes més importants que tenim. En el món del treball, a diferència del que passava fa uns anys, s'està esvanint la identificació de les parts... Tenim molt clara la identificació de la part dels treballadors, tot i que la volen difuminar, però sobretot tenim molt difuminada la part dels empresaris, que cada cop són més difícils de localitzar. Ara quan parlem d'empresaris ja no tenim al cap la idea de l'empresari d'abans, sinó que de vegades són corporacions en les quals participen fons d'inversió i fins i tot els mateixos treballadors poden tenir-hi part. Per tant, tenim un problema complex d'identificació de les parts. Per poder disputar els interessos del repartiment de la riquesa és important saber realment on són les parts i també hem de fer front a la mercantilització de les relacions de treball, perquè nosaltres al que aspirem és a tot el contrari: a establir unes relacions de treball on es laboritzin les relacions mercantils. I la clau es troba aquí. S'està desenvolupant una fragmentació del món de l'empresa que arriba a l'externalització dels riscos per part dels empresaris, fins al punt que pràcticament a tots els sectors està apareixent una nova economia en la qual són els treballadors i les treballadores les que

assumim els riscos que hauria d'assumir una empresa. I aquest és el principal rept que tenim: lluitar contra l'aïllament de la classe treballadora.

Serien també els casos de la mal anomenada economia col·laborativa?

Hi ha elements d'aquesta autoanomenada economia col·laborativa que el que fan és externalitzar i deslaboritzar les relacions de treball. Caldria regular aquests espais i harmonitzar lleis en l'àmbit de la UE, perquè aquest model té caràcter global, és una dreuera que ha trobat el capitalisme per intentar aplicar les seves lleis abans que la societat tingui la capacitat d'autoorganitzar-se.

Pel que fa a l'economia social i solidària i al cooperativisme, com a sindicat ho enfoqueu d'alguna manera?

Una de les coses que nosaltres entenem com a sindicat és que hem d'integrar totes les realitats del treball, no hem d'aspirar només a una nova conformació del món del treball, sinó que hem de veure aquesta realitat com una possibilitat real de millorar les condicions de vida de la gent. Dins de la nostra estratègia com a sindicat hi ha la voluntat de confluïr amb entitats que realment comparteixin el nostre concepte de model social —com poden ser les entitats de l'economia social i solidària i el cooperativisme—. Nosaltres entenem el treball com un factor d'emancipació cap a un model social de progrés i hem de ser capaços de trobar les confluències amb les entitats d'economia social i solidària i cooperativa, per poder reforçar aquests espais de treball. Hem d'establir espais de fraternitat i solidaritat i sobretot de progrés. I no és senzill, perquè

tradicionalment la nostra relació no ha estat orientada cap a aquests espais, però estem convençuts que des del sindicalisme de classe confederal podem ajudar en l'espai de l'economia social i solidària i el cooperativisme per ajudar a construir una realitat que canviï formes de treball i formes de consum, en una societat que ha d'intentar trobar una alternativa. Hem de començar a caminar en aquesta direcció. No per disputar espais, perquè no és el nostre àmbit, sinó per trobar punts en comú i perquè podem aportar molt a la vertebració de les condicions de treball de la gent.

Des del sindicat com es veu la situació de precarietat laboral en què ens trobem després de les reformes laborals?, es creu que la situació actual es podrà revertir?

Jo crec que estem començant a veure la capacitat de resposta de la ciutadania. El treball dels sindicats és tornar a articular l'organització i la reivindicació. La gent està començant a veure que l'economia creix i no els arriba aquest creixement, i es comença a plantejar les condicions de treball i la precarització dels salaris. Cada cop més hi ha hegemonia social en la reivindicació dels increments salarials del nostre país. I això té un efecte real en la participació directa i col·lectiva. Nosaltres hem de fer d'efecte multiplicador d'aquestes capacitats de reivindicació. I no parlem només d'un element de justícia social, sinó que és un element de coherència econòmica. El repte fonamental és la construcció d'hegemonia ideològica per combatre l'ofensiva global neoliberal i capitalista.

Uns dels eixos de la feina del sindicat és treballar per la igualtat entre homes i dones, quins canvis hi hagut en aquest darrer congrés?

Hem fet una aposta molt valenta en un espai, com és el sindicat, que tradicionalment han estat espais masculistes. Ha arribat el moment de la paritat real i això ha portat a propostes de canvi radicals en el sindicat. De formes de treballar i de la participació a la direcció de les dones i hem aconseguit una direcció en què hi ha més dones que homes, i en què les principals responsabilitats, aquelles que són centrals per al sindicalisme (la participació i l'afiliació i l'acció col·lectiva) ara estan en mans de dones. Mirar les coses amb «ulleres liles» de vegades ajuda a transformar la realitat. Això és fonamental, perquè no hi haurà mai cohesió social si no aconseguim la paritat real en el conjunt de la societat. I com a primera organització sindical del país crec que tenim la responsabilitat de ser capdavaners en el canvi organitzatiu.

“**«No hi haurà mai cohesió social si no aconseguim la paritat real en el conjunt de la societat.»**”

LES ANOMENADES DE FACTURACIÓ

Sílvia Moncayo Granada
Advocada

COOPERATIVES

DE QUÈ PARLEM?

Les «cooperatives de facturació» (CF) són un fenomen que ha arribat recentment a la nostra realitat. Hem sentit també les referències a «cooperatives d'autònoms» o «cooperatives de *freelances*». Per començar des d'algun punt i als efectes del que aquí parlarem, diré que aquestes expressions es refereixen a aquelles iniciatives empresarials que sota la forma jurídica cooperativa agrupen persones amb activitat econòmica i els ofereixen la possibilitat d'abaratir costos d'aquesta activitat.

Si bé els casos són diversos, em permeto fixar unes característiques comunes a allò que considerarem en aquest article CF. Ens referirem únicament a les entitats que es caracteritzen per:

- Constituir-se en forma de cooperativa de treball associat.
- Cotitzar en règim d'assimilat al règim general de Seguretat Social.
- Tenir una política activa de recerca de socis de treball (que les «cooperatives» anomenen també *associats* o *usuaris*).
- Utilitzar intensivament una plataforma *online* per tal de buscar nous socis i comunicar-s'hi.
- Oferir com un avantatge principal l'estalvi del pagament per part de cada un dels socis de la quota del règim especial de Treballadors Autònoms (RETA).
- Elegir el règim de cotització assimilat al règim general i limitar els períodes de cotització a l'ocupació efectiva dels socis, períodes que són determinats i decidits per cada un, que comunica a la cooperativa quins i quants dies treballarà per tal que la cooperativa tramiti l'alta i la baixa a la Seguretat Social.
- Complir de manera dubtosa, desconeguda o instrumental les característiques i principis propis de la cooperativa.

Quedaran, doncs, fora d'aquest article aquelles iniciatives que busquen una facilitació de l'accés d'emprenedors o treballadors al mercat de treball a través de la forma cooperativa amb clara aplicació dels principis cooperatius i en les quals la facturació de la cooperativa al client tercer és una conseqüència lògica i natural de la mateixa dinàmica de la cooperativa de treball associat.

LA REGULACIÓ DE LA COTITZACIÓ DEL TREBALL AUTÒNOM I L'OFERTA DE LES COOPERATIVES DE FACTURACIÓ

Segons la legislació espanyola¹ als efectes del règim de cotització, s'entendrà com a treballador per compte propi o autònom aquell que realitza de forma habitual, personal i directa una activitat econòmica a títol lucratiu, sense subjecció a contracte de treball.

La quota que cal liquidar a la Tresoreria General de la Seguretat Social és una quota fixa que no és proporcional a la quantitat facturada per l'empresari individual. Existeix una quota d'autònoms mínima, que en algunes situacions resulta desproporcionada en relació amb la facturació real. Les bonificacions introduïdes per les darreres normes² han estat insuficients en un context de crisi econòmica en què han coincidit una precarització dels treballs i una reducció dels salaris i preus de béns i serveis en el mercat.

Si bé existeix una jurisprudència que estableix l'exoneració de l'obligació de donar-se d'alta i cotitzar en aquells casos en què els ingressos no arriben al salari mínim interprofessional, ja que s'entén que amb tan poc ingrés no existeix la nota d'habitualitat en l'activitat, cal dir que les administracions fan un seguiment no unitari d'aquesta línia interpretativa, fora

dels casos que específicament han estat resolts per sentència³.

Davant d'aquest context de necessitat de facturar en aquells casos d'ingressos intermitents i/o que no superen determinades quantitats, apareixen les CF, que ofereixen a aquests treballadors una estructura legal que actua de *paraigua* a una activitat incipient, modesta o inicial.

Els avantatges que destaca la seva oferta són principalment:

- La possibilitat de facturar sense necessitat de donar-se d'alta com a autònom. Aquesta és l'oferta estrella de les cooperatives de facturació.
- La gestió d'obligacions formals amb la TGSS i l'AEAT: altes, baixes, presentació de declaracions trimestrals i anuals. És a dir, la cooperativa es fa càrrec de la feina habitual d'una gestoria.
- Marca comuna.
- Facturació de les feines dels socis i gestió del cobrament, assessorament legal i assegurança de responsabilitat civil col·lectiva.
- L'afirmació d'estar actuant sota cobertura legal.

QUÈ DIU LA NORMA?

Segons la Llei de cooperatives de Catalunya⁴, aquestes són societats que, entre altres requisits, associen persones amb interessos i necessitats socioeconòmiques comunes amb el propòsit de millorar la situació econòmica i social dels seus components i de l'entorn comunitari a partir d'una activitat de base col·lectiva.

Si bé l'abaratiment de costos de les activitats econòmiques dels socis es podria considerar una millora de la seva situació, no existeix a les CF l'activitat de base col·lectiva, ja que funcionen amb un volum de socis dispersos, que desconeixen les activitats uns dels altres. Es configura com una estructura de prestació de serveis als socis, però

no es comparteix el treball, que es troba fraccionat en tants projectes com els socis tinguin i que no es comparteixen. Cada un dels socis té els seus clients, fa els seus pressupostos, seguiment, prescripció de serveis i en decideix els preus. La cooperativa és una plataforma *online* on cal comunicar les dades necessàries respecte als projectes per tal de poder fer l'alta i la baixa a la Seguretat Social, elaborar la factura i fer el seguiment fins al seu cobrament, moment en què es paga al soci descomptant una part que es destina a «despeses de gestió» i «pagament de la Seguretat Social».

Així doncs, el soci no participa en un projecte comú de treball.

Com tota cooperativa, les CF han de seguir els principis cooperatius formulats per l'Aliança Cooperativa Internacional, que s'han d'aplicar al funcionament i a l'organització. Per tal de complir amb aquests principis, les cooperatives de facturació han de facilitar la gestió democràtica de la societat, formar i informar el soci, facilitar els seus drets polítics començant pel de vot, facilitar la seva elecció com a membre del Consell Rector, etc. Atès que les CF es defineixen a si mateixes com a cooperatives de treball associat (CTA), han de complir també l'especificat d'aquest tipus. En aquest sentit, l'article 130 de la llei catalana⁴ estableix que les cooperatives de treball associen persones que mitjançant llur treball es proposen produir béns o serveis per a tercers.

La norma espanyola⁵ estableix que són cooperatives de treball associat aquelles que tenen per objecte proporcionar als seus socis llocs de treball, mitjançant el seu esforç personal i directe, a temps parcial o complet, a través de l'organització en comú de la producció de béns o serveis per a tercers.

La relació del soci amb la CTA és una relació societària laboralitzada. Per això, els socis treballadors d'una cooperativa segueixen les normes societàries dels seus propis estatuts socials (ES) i del seu reglament de règim intern (RRI) on s'estableixen els criteris bàsics de la prestació de treball, sempre respectant uns límits pel que fa a determinades matèries, ja que es tracta de matèries d'ordre públic.

Periòdicament, en terminis no superiors al mes, s'han de liquidar al soci per-

cepcions a compte dels excedents de la cooperativa que es denominen *bestretes laborals*, segons la seva participació en l'activitat cooperativitzada.

La regulació cooperativa ofereix a les CTA l'opció d'optar per un dels règims de cotització a la Seguretat Social següents:

- Assimilats al règim general de Seguretat Social
- Règim especial de treballadors autònoms.

Lògicament, les CF trien el règim general, ja que el seu gran avantatge és evitar el pagament de l'autònom.

De les característiques conegudes de les CF no es dedueix que sigui la cooperativa la que proporciona el lloc de treball al soci, el sistema de retribució no es vincula al resultat cooperatiu, sinó a la facturació individual de cada soci, ni queda clar el compliment del principi d'informació al soci, si més no perquè pugui complir amb l'exercici dels seus drets polítics, entre els quals hi ha el dret de vot.

LA COOPERATIVA COM A SOLUCIÓ?

La tesi en les quals es basen les anomenades «cooperatives de facturació» és la següent:

- Si l'objecte social de la cooperativa pot ser qualsevol.
- Si és objectiu cooperatiu millorar la situació social dels socis.
- Si la llei permet cotitzar en el règim general.
- Si la llei permet decidir els aspectes laborals de la prestació.

De tot això, les CF arriben a la conclusió que és possible constituir una cooperativa amb objecte múltiple i en què l'autoregulació permeti que sigui el soci el que s'autogestiona (aportant clients i projectes), decidint una manera de retribució basada en la facturació individual i que l'opció entre règims de cotització es materialitzi en l'opció pel règim general.

Des d'un punt de vista de compliment cooperatiu, només caldria una objecció general basada en què hi ha una instrumentalització de la flexibilitat cooperativa per tal d'obtenir un resultat molt concret ignorant principis i normativa cooperatius. El que seria absurd és acceptar que l'autoregulació portés al no

exercici dels drets que corresponen per llei al soci. És a dir, cal assegurar que la persona que s'adhereix a l'organització és informada clarament que aquella «adhesió» és una alta de soci treballador en una CTA i que, per tant, és propietari i treballador; que té uns drets que li garanteixen la participació democràtica en la gestió i que la seva remuneració pel treball cooperativitzat va vinculada als resultats de la cooperativa; així com del seu dret a elegir i ser elegit membre de l'òrgan d'administració, etc. Si tota la normativa cooperativa es complís i el projecte de treball fos de base col·lectiva, podria llavors valorar-se que l'opció per un règim concret de cotització a la Seguretat Social que resulta menys car que l'altre és part de les millores que busquen les persones que decideixen associar-se per compartir un projecte empresarial comú basat en la col·lectivització del treball. Però la cotització en un règim concret no pot ser l'únic motiu de l'existència de la cooperativa.

Aquesta objecció general es materialitza en altres de més específiques que allunyen les CF d'un model cooperatiu real:

- A les CF no hi ha treball de base col·lectiva, sinó una multitud d'activitats individuals.
- A les CF no hi ha projecte cooperatiu: més enllà de la millora individual dels usuaris / socis, no hi ha projecte de millora col·lectiva.
- A les CF el compliment dels principis cooperatius no es presenta com a prioritat. Així com s'ha publicitat a bastament l'estalvi del pagament de quota d'autònom, no es publicita l'existència de drets i deures propis del cooperativisme. Per tal de complir amb aquests, les CF, com qualsevol altra cooperativa, ha d'aplicar transparència en la gestió, promocionar i complir la gestió democràtica, convocar i celebrar assemblees, etc.

Aquestes mancances cooperatives no han estat ni són necessàriament percebudes com a negatives pel soci. Més aviat m'inclino per pensar que en aquestes CF moltes persones de bona fe han trobat la solució al problema que els representa haver de fer front al pagament d'una quota de RETA que els resulta desproporcionada, trobant-se a més satisfetes per

realitzar la seva activitat sense haver de recórrer a l'economia submergida.

El desconeixement de la forma cooperativa ha propiciat que no es qüestionés una manera de funcionar que, si bé algú pot defensar que dona solució a un problema real, no compleix amb la normativa cooperativa i per tant no se situa dins de la legalitat.

L'ACTUACIÓ DE LES ADMINISTRACIONS

L'agost de 2017 es va tenir coneixement de l'actuació de la Inspecció de Treball en relació amb determinades CF. La inspecció en qüestiona la legalitat. Caldrà esperar el resultat del procediment administratiu i judicial que es podrà seguir, però de moment sembla que la interpretació de l'Administració va en el sentit que les CF actuen al marge de les lleis de cooperatives, creen un instrument destinat que els socis puguin esquivar el pagament de les quotes d'autònoms i simulen una relació societària amb els seus cooperativistes perquè la cooperativa n'emeti una factura en substitució.

D'altra banda, caldrà veure quina interpretació faran els tribunals de les alegacions que puguin fer les CF qüestionades i que han decidit seguir amb l'activitat sota la forma cooperativa.

CONCLUSIONS

Confiem en que l'aplicació de la llei i les administracions resolguin de manera que aquests projectes empresarials es vehiculin de forma correcta sense instrumentalitzar la forma cooperativa. Estarem atents a l'evolució de l'assumpte i caldrà en el seu moment acatar la solució que es doni des dels tribunals, però queda clar que, tal com s'han manifestat en el mercat, les CF responen a l'objectiu d'estalviar el pagament del RETA per part dels socis. Si aquest estalvi és una millora en les condicions socioeconòmiques dels socis es podrà plantejar l'ús de la forma cooperativa, però sempre que aquesta sigui respectada, aplicant la normativa cooperativa. D'altra manera, s'estaria creant una organització nominalment cooperativa que funciona simplement com a gestoria dels socis amb qui realment es té una relació clientelar, que no participen en la gestió de la societat ni tenen un projecte comú.

Entenent que cal donar una resposta al problema de la regulació de l'autònom, cal evitar solucionar un problema creant-ne d'altres que es deriven de l'incompliment de la legislació cooperativa i cal també evitar que es perjudiqui l'essència, el prestigi, la història i els mèrits aconseguits per la forma cooperativa per part d'iniciatives que poden ser molt legítimes com a projectes empresarials però en cap cas són projectes cooperatius.

Per últim però no menys important, cal pensar en les persones, raó de ser de la filosofia cooperativa. Per això qualsevol solució haurà de comptar amb el tractament adient dels casos de totes les persones que de bona fe van decidir «adherir-se» a allò que els semblava una solució a situacions de precarietat. No estariem jugant en el camp cooperatiu si ens oblidem de l'element personalista que hi dona sentit.

NOTES:

- (1) Decret 2530/1970 de 20 d'agost.
- (2) Reial decret llei 4/2013, de 22 de febrer, de mesures de suport a l'emprenedor i estímul del creixement i la creació d'ocupació. Llei 14/2013, de 27 de setembre, de suport als emprenedors i la seva internacionalització.
- (3) Sentència del Tribunal Suprem (STS) 29 d'octubre de 1997.
STS 21 desembre 1987
STS 14 maig 2001
STS 12 juny 2001
Sentència Tribunal Superior Justícia Castella i Lleó (Burgos), 17 de setembre de 2002
Sentència Tribunal Superior Justícia Castella i Lleó (Burgos), 11 novembre de 2003
Sentència Tribunal Superior Justícia Castella-La Manxa, 26 de setembre de 2005
STS 20 març de 2007.
- (4) Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives de Catalunya.
- (5) Llei 27/1999, de 16 de juliol, de cooperatives.

L'INFORME DE L'ESTAT DEL MERCAT SOCIAL CATALÀ; UN TAST DELS RESULTATS DE PAM A PAM

Equip de Pam a Pam
@pamapamcat

En aquest article es presenta una part dels resultats recollits a la tercera edició de l'informe *L'estat del mercat social català*, relatiu al mapa col·laboratiu Pam a Pam. Com cada any, la redacció d'aquest informe serveix per aturar-se i analitzar l'abast del mercat social i els seus criteris de funcionament gràcies a les eines de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) que, cada cop, utilitzen metodologies més acurades i consolidades.

EL MERCAT SOCIAL CATALÀ

La XES proposa la definició del *mercat social* (MS) com aquell mercat on ens podem proveir de tot allò que necessitem per la sostenibilitat de la vida, tot garantint que el que comprem o venem està produït i comercialitzat en condicions justes, complint els criteris de l'economia social i solidària (ESS). Així doncs, és a l' MS on es troben, es connecten, s'interrelacionen, intercooperen i s'articulen les pràctiques econòmiques basades en els valors de l'ESS.

La XES treballa en la construcció del MS mitjançant diverses eines o instruments com ara la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC), els espais d'intercooperació, el balanç social i el mapa Pam a Pam. D'altra banda, també es troben els processos d'articulació sectorial i la creació de xarxes locals d'ESS com a processos de base sobre els quals s'erigeix l' MS.

PAM A PAM

El mapa col·laboratiu de l'economia solidària a Catalunya, Pam a Pam, neix el 2012 com una prova pilot a la ciutat de Barcelona i, el desembre de 2014, se'n fa el llançament a tot el territori català. El

juny del 2017, després d'un procés d'un any de revisió, se n'ha tret una nova versió fruit de les reflexions conjuntes de la comunitat i la voluntat d'incloure els debats actuals de l'ESS a Catalunya. Pam a Pam ha esdevingut, a més d'una eina que dona visibilitat a les iniciatives d'ESS a Catalunya, un procés de formació i activisme ciutadà, i una eina d'articulació i construcció de mercat social, ja que en el mateix procés de mapatge es detecta la densitat i diversitat d'iniciatives en un territori i es promou l'articulació entre elles. Aquest fet l'ha convertit en una de les eines estratègiques en la constitució de xarxes locals d'ESS.

PAM A PAM A L'INFORME DEL MERCAT SOCIAL DEL 2016

A l'informe, s'analitzen les dades de les 160 iniciatives que han estat incorporades a Pam a Pam de gener de 2016 a juny de 2017 amb el mateix qüestionari.

Els 15 indicadors de Pam a Pam són de caràcter qualitatiu i es defineixen d'acord amb la percepció subjectiva de la persona entrevistadora. Els resultats de cada indicador poden anar de 0 (no compliment) a 5 (excel·lència). Perquè una organització puntuï, per exemple, un 4, cal que compleixi els criteris definits a les preguntes de la 1 a la 4.

Per tal d'obtenir una imatge clara de les fortaleces i dels punts febles de les iniciatives incloses a Pam a Pam entre 2016 i juny de 2017, la figura 1 mostra la mitjana del compliment de cada criteri per a totes les iniciatives. La mitjana de totes les iniciatives és de 2,47 sobre 5 i s'observa que els criteris amb més compliment són el de la forquilla salarial (3,65 sobre 5), el d'aprofundiment democràtic (3,26 sobre 5) i el de gestió dels residus (3,12 sobre 5).

Figura 1: Mitjana de compliment de criteris Pam a Pam (entre 0 i 5)

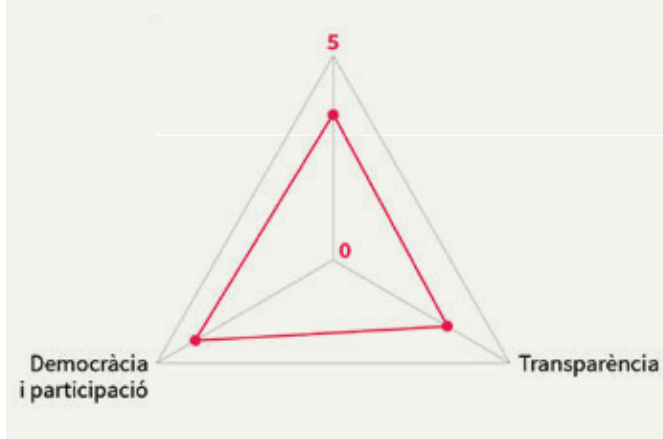

Segons la forma jurídica, les cooperatives i les associacions són les que tenen més presència al mapa, i abasten el 60% del total (un 32% i un 28%, respectivament). Per sectors, existeix una preponderància del sector de l'alimentació amb un 26% de les iniciatives pujades, seguit del sector de les cures, amb un 12% (agrupa les iniciatives de salut, criança, atenció a la gent gran o integració social), i dels sectors de la comunicació i tecnologia, cultura, educació i espais i xarxes. Pel que fa a la distribució territorial, la comarca del Barcelonès continua centrant l'atenció del mapa, amb el 54% de les iniciatives representades.

LA DEMOCRÀCIA A LES ORGANITZACIONS

La puntuació mitjana del bloc de democràcia de Pam a Pam (que preveu els criteris de democràcia i participació i de transparència) és d'un 2,99, la millor puntuació mitjana de tots els blocs. El criteri d'aprofundiment democràtic és el tercer amb més grau de compliment, amb un 3,03 de puntuació agregada. En el cas del criteri de transparència, se situaria en la posició sisena quant a més acompliment, amb un 2,67 sobre 5.

Figura 2: Puntuació mitjana en democràcia

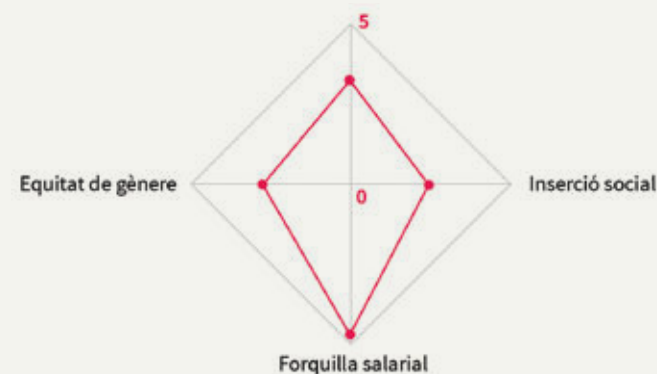

Aquestes xifres ens indiquen que la majoria d'organitzacions d'ESS superen l'assemblea general com a únic espai reglamentat de trobada i obren altres espais per fomentar la participació. L'horitzó cap a on cal avançar té a veure amb incorporar mecanismes de facilitació a les reunions, i un treball de reflexió sobre lideratges i rols de poder que permetin estructures més horitzontals i de participació igualitària. Aquesta valoració confirma l'aposta per una gestió que apropi la democràcia i la participació en els llocs de treball i a la gestió social i empresarial.

LA IGUALTAT A LES ORGANITZACIONS

Els criteris del bloc d'igualtat del Pam a Pam fan referència a la inserció social, la forquilla salarial i l'equitat de gènere. El criteri de forquilla salarial és el de millor puntuació de tots els indicadors, amb un 3,65 sobre 5. El criteri d'equitat de gènere obté una puntuació mitjana de 2,13, lleugerament per sota de la mitjana. Respecte el criteri d'integració social, la puntuació mitjana és la més baixa de totes: 2 sobre 5. Aquesta puntuació indica que el nivell de compromís mitjà en relació amb la integració social és baix.

Figura 3: Puntuació mitjana en igualtat

Aquestes valoracions ens indiquen que:

- La mitjana de forquilla salarial se situa entre 2 i 3, confirmant una aposta per la redistribució equitativa dels recursos.
- Existeix paritat numèrica de gènere en les organitzacions de l'ESS, així com una preocupació majoritària per no reproduir estereotips masclistes en la comunicació de les organitzacions. En canvi, apareix com a repte una reflexió més profunda sobre el repartiment equitatiu de les diferents tasques, des d'aquelles més visibles (com la representació pública) fins a les més domèstiques o de cures.
- La majoria d'iniciatives disposen de locals adaptats per facilitar l'accés, i moltes preveuen la participació de persones amb diversitat funcional o risc d'exclusió social, sigui com a usuàries, voluntàries o amb petits percentatges a la plantilla.

EL COMPROMÍS AMBIENTAL DE LES ORGANITZACIONS

El bloc de medi ambient del Pam a Pam té en compte els criteris d'ecologia i sostenibilitat, de gestió de residus i d'eficiència energètica. La puntuació mitjana d'aquest bloc és de 2,48, xifra lleugerament inferior a l'obtinguda l'any anterior (2,69). Si es mira el detall, el criteri de gestió de residus és el de més compliment, amb un 3,13. El criteri de sostenibilitat se situa una mica per sobre de la mitjana del bloc, amb un 2,58. Pel que fa a les pràctiques d'eficiència energètica, obtenen el compliment més baix, amb un 1,78. En tots els criteris, les mitjanes han baixat una mica respecte a l'any passat. Això indica que l'esforç en aquest camp no és gaire gran, i que s'hi hauria de posar èmfasi per aconseguir millorar.

Figura 4: Puntuació mitjana en medi ambient

Aquestes xifres ens indiquen que la gestió de residus acurada i compromesa amb la minimització és una pràctica estesa; que en el sector alimentari la majoria ven o produeix producte ecològic; i que l'eficiència energètica torna a aparèixer com un dels reptes que s'han de treballar.

EL COMPROMÍS SOCIAL DE LES ORGANITZACIONS

Aquest bloc del Pam a Pam és el que conté el nombre d'indicadors més elevat, són 6: potenciació de l'economia local i/o circuits de proximitat; promoció i pràctica de la comercialització justa; promoció i pràctica de la intercooperació; participació en espais i xarxes; promoció i ús de les finances ètiques, i utilització de llicències no-privatives i programari lliure. La puntuació mitjana d'aquest bloc és d'un 2,19, i són els indicadors de participació en xarxes i la intercooperació els més ben puntuats, amb un 3 i 2,75, respectivament. Els criteris de proximitat i comercialització justa se situen en la franja mitjana de compliment, amb un 2,63 i un 2,08 respectivament. Els dos últims criteris, el de gestió econòmica amb finances alternatives i l'ús de programari lliure, són els de menys compliment de tot Pam a Pam, amb un 1,31 i un 1,41 respectivament.

Figura 5: Puntuació mitjana de compromís social

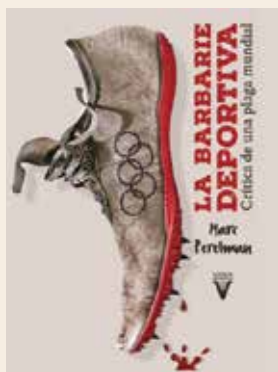
Aquest bloc ens confirma el compromís de l'ESS per l'arrelament territorial, ja que hi ha una clara tendència a l'enxarxament i la intercooperació. Es detecta també que existeix un alt compromís amb la producció local i preocupació per la procedència dels proveïments, així com bones pràctiques quant a la responsabilitat entre consum i producció. D'altra banda, l'aposta per l'ús de programari lliure o la producció de coneixement en codi obert són pràctiques encara poc esteses al moviment de l'ESS, tot i que s'està donant una aproximació al moviment dels procomuns. La participació en finances ètiques i l'acceptació de moneda social o intercanvis es plantegen com un repte a millorar.

QUALITAT LABORAL

El qüestionari de Pam a Pam concentra la informació de qualitat laboral en un sol indicador, el de desenvolupament personal i professional. Aquest indicador se situa al voltant de la mitjana, amb un 2,53 sobre 5. Aquesta puntuació indica que, de mitjana, totes les organitzacions ofereixen formacions a les persones treballadores i faciliten la conciliació personal o familiar. En alguns casos, a més, també es preveuen mecanismes de resolució de conflictes.

Per a una informació més detallada sobre les dades de Pam a Pam, la tercera edició de l'informe «L'estat del mercat social català» està disponible al web mercatsocial.xes.cat.

Josep Busquets

Cooperativa cultural Rocaguinarda
@Rocaguinarda

S'entén que en tota societat es creen i recreen necessitats, l'esport n'és una. Hi ha cobertura de necessitats que funcionen prou bé, mentre d'altres se sap que no, i que no s'aborden degudament com caldria atendre una autèntica «necessitat» (treball, habitatge, alimentació, educació) i això en una societat avançada científicament i tecnològica. Certament tenim la política i el marc democràtic per regular-ho, però la realitat és que ho és amb poca o nul·la efectivitat. Al mateix temps tenim «necessitats» que funcionen acuradament amb mil atencions, organització i diners per anar alimentant i animant tot arriasant-lo fins a l'infinit i aplaudit generosament. Aquest és el cas del món de l'«esport». Sense accés en la gestió, ni participació –aquesta és no més passiva i emocional–. Ancorat en uns protocols de gestió privada té uns efectes llampanants i poderosos alhora, i el més rellevant, sense qüestionament crític.

El llibre és una crítica radical. L'autor va a fons, amb un coneixement del tema i argumentació sòlida. Fa una llarga incursió en una qüestió de primer ordre mediàtic en la societat globalitzada actual. «Per imperatiu –ens diu–, l'esport absorbeix enormes energies, amb poca o nul·la reflexió sobre els seus efectes regressius», deu ser per un

Crítica d'una plaga mundial

fals respecte?, per mandra?, per manca de valentia?, dic jo! Tot això no reclama pensar-hi, també per imperatiu? No és aliena la distracció que ens ofereix, en si mateix, per evitar-ho? La seva lectura ens porta a despertar-nos sobre el món de l'esport. Desplega tot un seguit de referències històriques endinsant-nos en els mítics jocs olímpics per arribar amb el tot poderós espectacle-negoci-mundialitzat del futbol. Fa un recorregut llarg i precís.

Tothom coneix aquestes sigles: COI, la FIFA, les federacions esportives, les lligues, copes, recopes, Jocs Olímpics, etc, i també la UNESCO, FAO, OMS, OIT, però molt em temo que aquests quatre darrers organismes, menys que els primers. Totes elles són institucions internacionals reconegudes, privades i públiques. Una cosa és saber a què es dediquen, l'altra és l'atenció i valoració que hi prestem, així com l'adhesió que hi mantenim.

Ens diu Perelman «Avui l'esport competitiu representa un poder sense igual, gràcies als territoris sense democràcia, la seva governança hipercentralitzada, la seva burocràcia selecta i els seus innumbrables súbdits. Constitueix un poder en si mateix. [...] L'esport és imperialista, no només colonitza territoris, sinó que és real, que destrueix les cultures dels pobles sotmesos». Aquestes expressions de l'autor, entre moltes d'altres, no les podem menystenir i ens porta a considerar un seguit de conseqüències derivades de les nostra actitud davant el món de l'esport-espectacle. Llegir aquest llibre és penetrar en un món mitificat, ufanós i embafador també, sense límit, d'una cultura que es ve fomentant i engrandint, gràcies a un incessant i creixent mimetisme vers l'espectacle-droga, la competició, l'enfrontament i la violència.

Tot plegat, afirma, està molt estudiat per tenir en temps de globalització instruments de domini i control, basats en l'espectacle de masses lligat a un enorme negoci emparat i garantit pels poders públics. Ens diu «és una realitat poc explicada i poc pensada pel comú denominador de la ciutadania, i molt travada, en la qual ens trobem atrapats tothom».

La insuficient atenció: sanitària, educativa, alimentària de tantíssima gent, com a necessitats humanes bàsiques que no acaben d'arribar, quan arriba puntual el tòtem de l'esport via Internet fins a l'últim racó de món. Contrast escandalós. Això sol, no ens fa pensar i ens remou el més noble que tenim, la consciència? Estem parlant d'unes institucions, les esportives, no democràtiques, que promouen, contràriament al que ens volen fer creure, uns valors farcits d'autoritarisme, masclisme i violència. El títol del llibre és cridaner, sí, necessita que ho sigui, és un llibre denúncia d'una situació que ha anat agafant volada i gravetat, impregnant-ho tot.. Perpetuant el patriarcalisme i la dependència, sense adonar-nos-en.

Podem formular-nos preguntes a mode de sondeig personal, també ho podem fer en grup, obrint debat sobre aquesta qüestió, que entenc està solapada i subsumida. Entrar per aquí fora un exercici per sortir d'un embotiment i una alienació que la humanitat al segle XXI no ens mereixem. Exemple de preguntes: quin volum presupostari té la FIFA i quina en té la UNESCO? Quina dimensió i cobertura mediàtica té una i l'altra? Quina significació i efectes té una i l'altra? Què ens reclama com a societat sana això? No defugir preguntes com aquestes –entre moltes altres–, i donar-hi sortida responsable, és al que ens invita la lectura d'aquest llibre.

PERELMAN, Marc

La barbarie deportiva. Crítica de una plaga mundial.

Barcelona: Virus, 2014

ISBN: 9788492559541

240 pàg.

Aquest llibre el trobareu a la llibreria de Rocaguinarda cooperativa cultural
www.rocaguinarda.org

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

NO HI HA SOBIRANIA POLÍTICA SENSE SOBIRANIA ECONÒMICA

Jordi Garcia

www.economiasolidaria.cat

@adeucapitalisme

És molt difícil guanyar la sobirania política sense disposar prèviament d'un grau significatiu de sobirania econòmica. Qui controla les finances, l'energia, les telecomunicacions i l'alimentació, qui té el poder de donar i de treure la feina a milers i milers de persones és qui, de fet, governa un país, o almenys qui posseeix el dret de veto en les decisions que prenen els seus polítics. Aquesta és una de les raons per les quals costa tant que triomfi un procés d'alliberament nacional i/o social, i més avui dia, en què uns centenars de grans conglomerats industrials i financers multinacionals controlen l'economia del planeta.

Els anomenats eufemísticament els «mercats» intenten frenar qualsevol canvi que interpretin contrari als seus interessos, de manera que tot procés de transformació social ha de preveure com s'enfrontarà a la fuga d'empreses i de capitals, a la caiguda de la borsa i, modernament, a l'augment de la prima de risc. Va succeir en tots els processos revolucionaris del segle passat, fins i tot davant de governs reformistes com el primer govern dels socialistes francesos, el 1981 amb François Mitterrand, quan va anunciar algunes nacionalitzacions, o com el de Syriza a Grècia el 2015, quan es negava a sotmetre's als homes de negre de la Troika. I va succeir

també en els processos independentistes del Quebec i d'Escòcia. En el país nord-americà, abans que se celebrés el referèndum d'independència de 1980, que els independentistes van perdre, unes set-centes empreses van fugir de la francòfona Mont-real, moltes arrossegant els seus treballadors, cap a l'anglòfona Toronto; l'emigració humana va ser tan grossa que aquesta ciutat es va convertir en la més poblada del Canadà. Aquella fugida no s'ha aturat encara avui. En el cas d'Escòcia, moltes societats van anunciar també que marxarien si la independència guanyava el referèndum, el 2014. Per tant, no anàvem a ser menys nosaltres, a Catalunya, al contrari, i així ha estat. El procés ja va començar a l'entorn de la consulta del 9 de novembre de 2014, però s'ha aguditzat en aquests mesos. Entre l'1 d'octubre i el 14 de novembre passats van reubicar la seu social o fiscal fora de Catalunya 2.471 companyies.

La raó que s'acostuma a donar per explicar aquestes fugues és que al «diner», un altre eufemisme, l'espanta la inseguretat jurídica. Afegeixo jo que, a més, aquest «diner» ho té fàcil per marxar perquè, en el capitalisme neoliberal, l'estat protegeix la lliure circulació de capitals (mentre persegueix la lliure circulació de persones) o fins i tot promou la fugida

sense complexos, com ha fet el govern espanyol facilitant legalment, i fins i tot sembla que pressionant monàrquicament, la fuga d'empreses de Catalunya. Ara bé, hi ha una segona raó, almenys en el nostre cas, i és l'hostilitat de la majoria de l'elit empresarial catalana envers una eventual independència de Catalunya. Per espanyolisme ideològic de vegades o per interessos en moltes altres, ja que veuen perillar la seva forma de fer negocis a l'empara del BOE i de la llotja del Real Madrid.

Encara que Oriol Junqueras va minimitzar la fuga, una altra mostra de la ingenuïtat de què el govern de la Generalitat ha fet gala en aquests darrers mesos («el govern espanyol no s'atrevirà a utilitzar la violència», «això no ho pot dictar un jutge perquè seria il·legal», «Europa ens protegirà...»), ha tingut, si més no, un important efecte psicològic sobre una part de la societat catalana, radicalitzant els contraris a la independència, decantant els indecisos cap al manteniment de l'*statu quo* i fent dubtar un sector dels partidaris. És el pànic al «corralito», el llenguatge de la por, tan útil per controlar la voluntat de les víctimes. Es va utilitzar perquè la població aprovés la Constitució espanyola del 78 («si no s'aprova, tornarem al franquisme», «compte, que hi ha soroll de sabres a les casernes...»), es va utilitzar per forçar el sí

al referèndum de l'OTAN el 1986, es va utilitzar per justificar totes les reformes laborals, i és una arma letal que s'ha tornat a emprar ara. Josep Borrell la va fer servir des de la tribuna de la manifestació de Societat Civil Catalana el 29 d'octubre quan va dir: «Si hi hagués independència, molts de vostès anirien al carrer». És el xantatge del diner.

En un futur, si realment es vol que Catalunya sigui una República independent, caldrà haver construït una base econòmica mínimament sobirana que la immunitzi davant el xantatge i la faci viable. Només serà possible sortejar les enormes dificultats de construir-la ajuntant els esforços de diferents actors, els de la petita, mitjana i alguna gran empresa amb voluntat d'arrelament al territori, els esforços dels poders públics municipals i de la Generalitat per crear empreses públiques en els sectors estratègics, i els dels agents de l'economia social i solidària.

Ja ara, l'economia social i solidària disposa de bens i serveis alternatius als d'algunes companyies que han marxat. Alternatius en el sentit fort del terme: són més que substituïdors, perquè estan produïts amb qualitat i responsabilitat social. No necessitem

Codorniu, tenim el xampany de cooperatives com l'Olivera, Covi-des, l'Agrícola de Barberà o la Vinícola de Sarraí. No necessitem MRW, tenim Trèvol. No necessitem Catalana Occidente, Allianz Seguros, Zurich o Axa; tenim Atlantis, Previsora General, Mútua-cat, Seryes o Arç, totes amb el segell Ethsi d'assegurança ètica i solidària. No necessitem San Miguel, tenim un munt de cerveses artesanes. No necessitem CaixaBank ni Banc Sabadell; tenim Fia-re, Triodos, Coop57, Oikocredit i Caixa d'Enginyers.

El principal objectiu, però, ja no és fer boicot a les companyies trànsfugues, com està fent una part de la societat espanyola cap a companyies catalanes. Es fa boicot per pressionar una empresa a rectificar el seu comportament, però la majoria no tornaran a instal·lar aquí la seu, i moltes, fins i tot, millor que no ho facin, perquè depreden i exploten més que aporten. Aleshores del que es tracta és de reemplaçar-les, d'aconseguir que les administracions públiques i les empreses socialment responsables, començant per les d'economia social i solidària, es quedin el seu mercat, amb el suport de la ciutadania. Si ho fem, estarem creant les bases per desplegar la república mentre n'anem assaborint alguns bocins.

Hipertiroidisme.

Un símptoma relacional

Anna Delatte

Cos, cooperativa de salut
@COS_cooperativa

L'hipertiroidisme suposa un excés de producció d'hormona tiroidea per part de la glàndula de la tiroides. Aquesta glàndula produeix les hormones que controlen el metabolisme, el ritme dels processos del cos que inclou factors com la freqüència cardíaca i la rapidesa amb la qual es cremen calories. A més d'afectar el metabolisme, l'hipertiroidisme pot provocar nerviosisme, augment de la sudoració, increment del batec cardíac, tremolor de les mans, dificultat per dormir i pèrdua de pes.

L'hipertiroidisme de la Irati es des-
perta després d'una trucada de telèfon.
Es tracta d'un germà que en l'actualitat
té una vida precària i de risc. Si agafem
la descripció del símptoma de l'hiper-
tiroidisme serà fàcil veure la correlació
emocional: davant d'una situació d'em-
ergència el cor s'accelera i el cos es prepara
per actuar ràpid. Ella, la Irati, sent una
responsabilitat enorme cap a un germà
que va sacrificar-se per la família; ell ho
reivindica i ella ho rep.

Fixa't la intel·ligència que tenim les
persones, sobretot les que pateixen i el
dolor les obliga a posar l'orella als sen-
timents, que la Irati parla de situacions
ressort en les quals ella torna a sentir la
vivència de perill de descontrol: la falta de
respecte i l'abandonament. També diu que
els símptomes eren vells coneguts però
que estaven continguts fins aleshores

I ara podem començar a entendre la
història familiar d'aquesta dona sàbia... La
Irati és la gran de quatre germans i parla
dels grans i els petits. Ella complia amb la
funció d'escolta del patiment de la mare i
l'altre germà gran recollia aquest males-
tar i l'actuava confrontant al pare fins a
aconseguir la separació. La Irati marxa
de casa jove, als 18 anys, amb l'excusa dels
estudis i la necessitat d'allunyar-se dels
conflictes però aquesta separació provo-
ca en ella una sensació de desarrelament
que l'acompanyarà allà a on vagi i segueix
pendent dels conflictes familiars malgrat
la distància física. El germà es queda amb
la mare pensant que pot instal·lar-se en

el lloc del pare i confonent els límits de la
relació fins a ser primer agressiu per de-
fensar el seu lloc i després expulsat per no
saber-se comportar; aleshores ja no se'l
necessitava com abans.

Curiosament la Irati sublima la seva
necessitat de reparació a través de la feina
en un àmbit de protecció a l'infant però la
seva vida no comença a reparar-se fins que
no troba la persona que l'acceptarà, la cui-
darà i li donarà tot el que té ensenyant-li
la generositat que també pot oferir la vida.

En el transcurs de la teràpia ha pogut
recuperar la seva vida posant límits a la
relació amb la mare, practicar la solidari-
tat apresada amb la parella en la relació en-
tre els germans petits i construint un relat
familiar en el que al germà sacrificat se li
retorna el reconeixement. Potser és tard
però també és de justícia.

L'alarma ha minvat perquè ara no és la
seva urgència, ara ha recuperat el seu lloc
entre els germans i se sent més acompanyada i més arrelada; té un lloc dins de la
família, no està sola.

Una vintena d'il·lustradors satírics dels principals diaris de tot el món, com *The New Yorker*, *The Guardian* o *Charlie Hebdo*, han volgut mostrar la seva solidaritat i participar de la denúncia de les polítiques repressives i totalitàries de l'Estat espanyol, posant especialment el focus en la llibertat d'expressió. Una denúncia col·lectiva que ha pres forma de publicació especial i única: *Illegal Times*. Coincidint amb el final de campanya electoral del 21D, es van distribuir 10.000 exemplars arreu de Catalunya i es va activar el web www.illegaltimes.org, des d'on es pot descarregar la publicació en pdf.

«La vulneració de drets per part d'un govern que no ofereix garanties ens ha indignat prou per fer aquesta publicació», diu el dibuixant Jaume Capdevila, conegut com a Kap. De la indignació, doncs, sorgeix *Illegal Times*, una gaseta especial satírica, de número únic, que aplega les il·lustracions de vint-i-cinc dibuixants de tot el món, a més d'articles de representants de la societat civil i cultural.

La idea de la publicació neix de la cooperativa de serveis comunicatius

l'Apòstrof i del mateix Kap. «Vam sentir que no ens podíem quedar de braços plegats davant la vulneració dels drets democràtics que patim i, sobretot, en el context d'unes eleccions parlamentàries que es faran dijous sense garanties i en un estat d'excepció», explica Alba Gómez, periodista i sòcia de l'Apòstrof.

De 'The Guardian' a 'Charlie Hebdo' i 'El Jueves'

Entre els dibuixants que s'han sumat a la iniciativa hi ha Martin Rowson, col·laborador habitual de *The Guardian*; Khalid Gueddar, dibuixant marroquí condemnat a tres anys de presó per haver dibuixat la família reial del Marroc a la revista *Backchick*; l'escocès Terry Anderson, membre del comitè de direcció de l'or-

Més d'una vintena de dibuixants satírics de tot el món denuncien les polítiques repressives de l'Estat espanyol en una publicació

principals mitjans catalans i espanyols, com Fer, Azagra, Ferreres, Raquel GU, Ferran Martin, Manel Fontdevila i Kap.

Els articles: veus de la societat civil també denuncien la repressió

A més de les vinyetes, *Illegal Times* també compta amb articles d'una vintena d'activistes i representants de la societat civil, com ara els escriptors Jaume Cabré i Marta Rojals, l'advocada basca Jone Goirizelaia, el periodista turc Hamza Yalçın, la guionista Júlia Cot, el periodista David Fernández, l'economista Arcadi Oliveres, la periodista Natza Farré, l'activista Simona Levi, l'actor Sergi López, la pallassa Pepa Plana i la cooperativa d'advocats i advocades Col·lectiu Ronda, entre d'altres.

Ermengol.

Denúncia col·lectiva i ressò internacional

Illegal Times té un doble objectiu. D'una banda, aprofitar l'altaveu dels dibuixants que hi han participat per fer arribar als seus diaris informació de primera mà sobre la situació que vivim a Catalunya. I, de l'altra, animar qualsevol persona o entitat, organitzada o no, i també altres empreses, a imaginar i dur a terme iniciatives que serveixin per denunciar la

situació d'excepció.

Com escriu l'actriu Pepa Plana en l'article amb què participa a *Illegal Times*, «en els moments més rabiosos, rieu, perquè la capacitat de riure ens fa avançar. I no ens el prendran mai, el riure».

ganització Cartoonist's Rights Network International; la novaïorquesa Liza Donnelly, que col·labora amb *The New Yorker* i la *CBS News*; l'holandès Tjeerd Royaards, director de Cartoon Movement, plataforma de dibuixants d'arreu del món; Mohammed Sabaane, dibuixant i activista nascut a Kuwait i que col·labora al diari palestí *Al-Haya Al-Jadeda*; Eneko, nascut a Caracas però establert fa anys a Madrid, col·laborador d'*El Jueves* i *Interviú*, i acomiadat de *20 minutos*. També hi participen dibuixants dels

Valors i preus
cooperatius

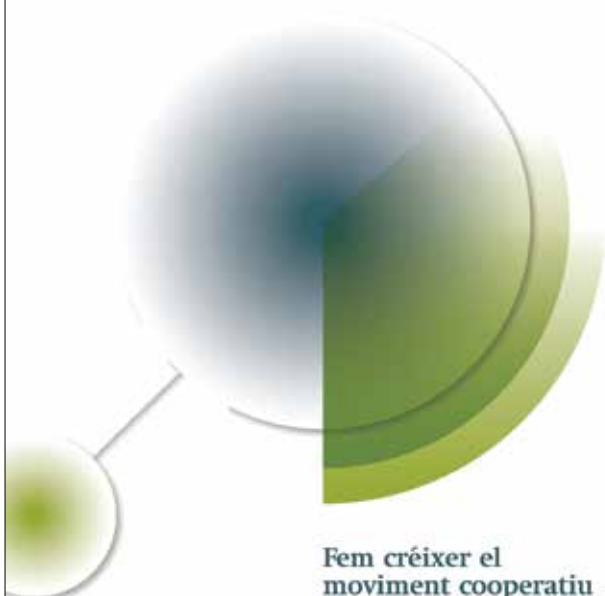
**Les assegurances
també poden ser
ètiques**

Més de 1.850 cooperatives
assegurades

www.arc.coop

**Fem créixer el
moviment cooperatiu
i donem veu a les
cooperatives de treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya

Presenta a les xarxes
socials nos a

Facebook i Twitter

Premià 15, 1r pis
08014 Barcelona
933 18 41 62

www.cooperativetrebball.coop

www.femescala.coop
info@femescala.coop
 c. Bailèn 5, baixos
 08010 Barcelona
 tel. 93 532 36 26

ÈNCIA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA SOCIAL - TRANSPARÈNCIA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA

Administrem comunitats veïnals i lloguers

Què fem?

- Administració de comunitats veïnals
- Administració de lloguers
- Gestió de proveïdors
- Assessorament legal
- Acompanyament dels usuaris

Com ho fem?

- Compromís mediambiental i social
- Estalvi econòmic i transparència
- Millora de la qualitat de vida
- Bon servei i millora constant

Més informació a www.femescala.coop

